

Бельска-Падляшскія жарсці

Мне толькі гэтага не ставала. Не паспеў я, стомлены як калгасны конь, пасля чарговай паездкі ў Польшчу, заплюшчыць вочы і хвілінку адпачыць, як у хату з бадзёрымі воклічамі ўварваўся Міша Гарэль:

— Едучы па галоўнай трасе нашай планеты Баруны — Бельск-Падляшскі, у галаву стрэліла думка ўзяць цябе. Падымайся. Няма калі спаць — трэба працаваць.

Я зрабіў выгляд, што не чую. Але пасля таго, як Міша працягваў крычаць пра тое, што хто не працуе, той не есць, і хто рана ўстае, таму Бог дае, ды многа чаго іншага, зразумеў, што прыкінуцца нябожчыкам не атрымаецца. Перакінуўшы праз плячо торбу спірту, мне давялося пасунуцца да яго машыны. Яна, пад цяжарам цвікоў, лемяхоў ды іншых жалязякаў аж распляскалася на дарозе, як манета на рэйках, пераеханая цягніком. Але перад самой мытняй Міша запхнуў у пружыны па драўлянай калодцы. Машына паднялася, нібы ў ёй не толькі тавару, а нават шафёра ніколі не было.

Часы тады для кантрабандыстаў былі чудаўныя. Мытнікі чапляліся толькі да алкаголю і цыгарэтаў. Усё астатняе іх мала цікавіла. Таму на пытанне, што мы вязём

у шасці дваццацілітровых каністрах, Міша, не маргнуўшы вокам адказаў:

— Паліва. Едзем да радні на самы захад Польшчы. Там купляць дорага, вязём сваё.

Мытніку нават у галаву не прыйшло, што там можа быць самагонка. А вось кульгавы дзядок на рынку Бельска-Падляскага зразу ўцяміў, што там тое, па што ён і прыцягнуўся.

Не паспелі мы напоўніць дзеду яго алюміневы кубак, як каля машыны выцягнулася доўгая чарга. Хто стаяў з пустой бутэлькай ад напою, хто з імбрыкам, а хто ўвогуле з пластыковым пакетам. Людзі кідалі грошы ў Мішаву шапку і настойвалі, каб мы працавалі хутчэй. Мы і так стараліся. Нават не было калі грошы лічыць. Міша наліваў з каністры ў посуд розных памераў і формаў, а я стараўся неяк упарадкаваць чаргу, бо некаторыя ўжо падыходзілі па некалькі разоў і, як сталыя кліенты, патрабавалі для сябе ільготаў. Неўзабаве з'явіліся і паліцыянты.

— Ну што, гарэлачку прадаем? — суровым голасам спытаў старэйшы.

— Ды вы што, — кажу, — якая гарэлка. Людзі выпіць хочучь, а ў нас выпадкова з сабой самагонка была, беларуская. Заканадаўства ж не забараняе людзей частаваць.

На пачатку ад такога нахабства ў паліцыянтаў заняло дух. Але пасля таго, як мы ім прапанавалі ўзяць на праверку літр нашай прадукцыі, а чарга настойвала, каб яны не перашкаджалі нам выконваць свае абавязкі, старэйшы ўзяў з сабой паўтаралітровік і сказаў:

— Я ведаю, што гнаць самагонку ў Польшчы забаронена. Ды вось сумняваюся наконт таго, ці можна частаваць людзей прывезенай з Беларусі.

Такі адказ задаволіў усіх. Гандаль пайшоў яшчэ жвавей. Чарга расла і калі праз нейкі час павесялеўшыя паліцыянты вярнуліся, п'яныя кліенты сталі настойваць,

каб яны навялі парадак у чарзе. Маўляў, многія лезуць без парадку. Адзін з паліцыянтаў, які ўжо ледзь стаяў на нагах, папярэдзіў нас, што калі не будзем трымацца справядлівасці, прагоніць нас з рынку.

Усё ішло як па масле. П'яныя былі ўсе: гандляры, пакупнікі, мы з Мішам, паліцыянты, работнікі рынку... Сам рынак нагадваў адно вялікае вяселле, на якім шлюб-бятца не менш дзесятку параў. Здавалася, нішто ўжо нам не пагражае, ды вось падвёў кульгавы дзед. Ён, шахнуў чарговы кубак гарэлкі і нечакана, схапіўшыся за сэрца, зваліўся на зямлю, выбіўшы прытым галавой з рук нейкага небаракі слоік самагонкі. Мы з Мішам пачалі падымаць старога, які ўжо амаль не дыхаў. Небарака настойваў, каб яму вярнулі тры літры самагонкі. З чаргі гучалі настойлівыя патрабаванні, каб мы кінулі абодвух і вярнуліся да справы.

Дапамаглі паліцыянты. Яны дадумаліся выклікаць карэтку. Лекары кінулі старога ў машыну і праз хвіліну падышлі з нейкімі медычнымі посудамі, каб купіць таннае „паліва”. Але п'яная чарга стала сцяной.

— Станьце ў хвост, як усе людзі, — запатрабаваў здаравенны мужык, — без чаргі не пусцім.

— Але ж мы на працы, — сталі прасіцца дактары. — У нас чалавек у машыне памірае.

Ды ніхто не хацеў слухаць. Некаторыя нават казалі, што хай той дзед лепш здохне, бо з-за яго была затрымка амаль на паўгадзіны. Нават на паліцыянтаў, якія заступіліся за дактароў, ніхто не зважаў. Ім казалі, што яны гарэлку бралі задарма і цяпер хай маўчаць. Мы ўжо баяліся, што дойдзе да бойкі, і тады каму-каму, а нам лычы начысцяць.

На цягасце канфлікт суцішыў сам кульгавы дзед. Ён, як нічога і не было, выйшаў з лекарскай машыны са сваім кубкам і стаў у хвост чаргі. Лекары паслухмяна сталі за ім...